

Jaarverslag

Faunabeheer- eenheid Drenthe

2018

Jaarverslag

Faunabeheer- eenheid Drenthe

2018

Inhoud

Voorwoord 4

1

Verslag van het bestuur 6

- [1.1](#) Faunabeheereenheid 6
- [1.2](#) Faunabeheerplan Landelijk vrijgestelde soorten 10
  - [1.2.1](#) Cijfermatige rapportage 10
  - [1.2.2](#) Telcijfers 11
  - [1.2.3](#) Rapportages toepassing preventieve en alternatieve middelen 11
- [1.3](#) Faunabeheerplan Ree 12
  - [1.3.1](#) Cijfermatige rapportage 12
  - [1.3.2](#) Telcijfers 13
  - [1.3.3](#) Rapportages toepassing preventieve en alternatieve middelen 13
- [1.4](#) Faunabeheerplan Wildsoorten 14
  - [1.4.1](#) Cijfermatige rapportage 14
  - [1.4.2](#) Telcijfers 15
  - [1.4.3](#) Rapportages toepassing preventieve en alternatieve middelen 15
- [1.5](#) Overige faunacijfers ex art. 3.13 lid 1 16
  - [1.5.1](#) Cijfermatige rapportage 16

2

Toekomst 18

- [2.1](#) Activiteiten 18

3

Organisatie 20

- [3.1](#) Bestuur 20
- [3.2](#) Werknemers 21
- [3.3](#) Gegevens Stichting Faunabeheer Eenheid Drenthe 21

4

Jaarrekening 22

- [4.1](#) Samenstellingsverklaring 22
- [4.2](#) Balans 23
- [4.3](#) Winst en verliesrekening 24
- [4.4](#) Toelichting jaarrekening 25
- [4.5](#) Toelichting op de balans 26
- [4.6](#) Toelichting op de winst- en verliesrekening 27
- [4.7](#) Duiding jaarrekening door penningmeester 28

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2018 van de Faunabeheereenheid Drenthe (FBE). Het was een bewogen jaar voor de FBE. Dat is ook nodig, want het faunabeheer vindt nog niet in alle opzichten plaats zoals de wetgever het in de Wet Natuurbescherming (Wnb) bedoeld heeft. Er zijn dan ook veel veranderingen in gang gezet, zowel inhoudelijk als organisatorisch. Het doet mij veel genoegen om namens het bestuur hierover verslag uit te mogen brengen.

Organisatorisch was 2018 het jaar dat de FBE onder de Wnb meer volwassen en zelfstandig werd. Er is kritisch gekeken naar organisatiestructuren die voor de FBE te weinig brachten. Onder andere het herstructureren van de Faunaloket en de verzelfstandiging van het secretariaat hebben de nodige inspanningen gekost. De herstructurering heeft geleid tot een organisatie die beter past bij de onafhankelijke rol die de FBE onder de Wnb heeft. Hierbij is een welgemeend woord van dank aan de Provincie en Prolander die dit voor ons mogelijk gemaakt hebben zeer op zijn plaats.

Inhoudelijk is een aanvang gemaakt met het schrijven van de faunabeheerplannen ree en de landelijk vrijgestelde soorten. Dat proces, dat door een bestuurlijke delegatie is opgestart, is uitdagend, maar het toont ook de constructieve sfeer in het bestuur. De notie dat een breed samengesteld bestuur voor draagvlak onder het beheer kan zorgen is alom aanwezig en de gezamenlijke verantwoordelijkheid daarvoor was steeds zichtbaar in houding en handelen. Ook om die reden kon worden genoten van onze heidag afgelopen juli.

Een van de belangrijkste doelen in de Wnb is het planmatig beheer. Daarom hebben we het afgelopen jaar daar vooral op ingezet. Dat kwam tot uiting in de agendering van bijvoorbeeld de toename van de ganzenproblematiek of het faunabeheer als geheel. Voor het in kaart brengen van de ganzenproblematiek werd niet alleen naar data gekeken, maar zijn ook bijeenkomsten voor agrariërs, in samenwerking met LTO Noord, georganiseerd. Om het belang van het planmatig faunabeheer onder de aandacht te brengen en het maatschappelijk draagvlak daarvoor te behouden zijn de programmacommissies van de Drentse politieke partijen aangeschreven. Daarnaast hebben bestuursleden een aantal fracties bezocht om te vertellen over het werk dat de FBE doet en wat gedaan wordt om het faunabeheer op een goede wijze vorm en inhoud te geven.

Omdat voor een goed werkend beheer de samenwerking tussen de WBE's en de FBE van het allergrootste belang is hebben we ingezet op actievare opstelling richting WBE's en andere beheerders. Dit met name om de beheerdoelen beter voor het voetlicht te krijgen. Ook het betrekken van partners buiten de keten van beheer, zoals lagere overheden en wegbeheerders, kreeg in 2018 zijn beslag. Hierdoor is er meer en betere data beschikbaar gekomen die van belang is voor het planmatig beheer, maar ook bijvoorbeeld voor de uitvoering van de valwildregeling. Een goede bijkomstigheid is dat hiermee de rol van de FBE als beheerder van faunadata verstevigd wordt, want goed beheer begint bij goede data.

De maatschappelijke betrokkenheid bij het beheer van onze fauna is de afgelopen jaren enorm toegenomen. Dat zal de komende jaren niet anders zijn. Dat betekent dat het belang van een breed gedragen en planmatig beheer verder toe zal nemen. Dat is wat de wetgever heeft willen bewerkstelligen met de erkenning van de positie van de FBE's in ons land.

Het afgelopen jaar zijn we begonnen met vernieuwingen die daarvoor nodig zijn en daarop blijven we de komende jaren inzetten. Dit samen met de WBE's, Provincie en onze partners, want alleen een goede samenwerking tussen deze partijen kan een goed en planmatig faunabeheer dat het maatschappelijk draagvlak weet te behouden tot resultaat hebben.

Dat die samenwerking nog niet in alle opzichten goed gaat is gebleken in het proces van de goedkeuring van de werkplannen Ree. Ik verwacht dat uit de evaluatie zal blijken dat onduidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden een van de onderliggende oorzaken is. Daar gaan we samen met de Provincie mee aan de slag. Ons voorstel om de werkplannen een langere werkingsduur te laten hebben zal de administratieve last van de WBE's beperken en dat is in een tijd waarin een steeds zwaarder beroep op de betrokken vrijwilliger gedaan wordt een mooie stap.

Terugkijkend op 2018 kan ik niet anders concluderen dan dat we met zijn allen de weg zijn ingeslagen naar een beter en planmatiger beheer van onze fauna. Een beheer dat een antwoord kan geven op een toenemende maatschappelijke betrokkenheid.

Rest mij een welgemeend woord van dank zeggen aan eenieder die daar een bijdrage aan geleverd heeft en de hoop uit te spreken dat we met zijn allen dat pad kunnen vervolgen. Ik hoop u daarop ook volgend jaar te mogen ontmoeten en te genieten van uw betrokkenheid bij en inspanningen voor het beheer van onze prachtige fauna.

Namens het FBE bestuur,

Piet van Dijk

Voorzitter FBE Drenthe

1.1

Faunabeheereenheid

In de ingediende FBE begroting zijn de activiteiten over 2018 benoemd. In dit jaarverslag wordt die volgorde aangehouden en per onderwerp een inhoudelijk inzicht geboden in de ontwikkelingen over 2018 met betrekking tot de activiteiten. Daarnaast wordt een aantal extra werkzaamheden genoemd.

Wet natuurbescherming (Wnb)

Bij het opstellen van de begroting 2018 was de nieuwe Wet natuurbescherming een klein jaar in werking. In de begroting stond te lezen: In dit eerste jaar is reeds veel werk verzet, desondanks is nog niet geheel duidelijk welke verzwarende taken dit verder met zich mee zal kunnen brengen.

Ondertussen heeft de FBE Drenthe twee volle jaren gewerkt onder de nieuwe Wet natuurbescherming. De FBE moet nog constateren dat de implementatie van de wet nog niet in volle omvang heeft plaatsgevonden.

Met betrekking tot het beheer waren er voor 2018 inhoudelijk weinig wijzigingen ten opzichte van 2017. Alleen de uitgebreidere jaarverslaglegging 2017 is voor het eerst in 2018 op een nieuwe wijze volgens Wnb uitgewerkt. De kosten van deze activiteiten bleven binnen de begroting.

Faunabeheerplannen

De Faunabeheerplannen Ree en Landelijke Vrijstellingssorten worden nieuw opgesteld. Anders dan het Faunabeheerplan jachtsoorten, met een looptijd van 6 jaren, zijn de plannen voor ree en vrijstellingssorten in 2017 voor twee jaar goedgekeurd. Dat maakt dat in 2018 begonnen is met het herzieningstraject van deze beide plannen. Eerst is vanuit het bestuur een projectgroep met een tweetal bestuursleden geformeerd waarna er met ondersteuning vanuit het secretariaat een planning is opgesteld. Daarnaast is er een inventarisatie van aandachts- en verbeterpunten uit de huidige beheerplannen geweest. Aan de hand van die documenten heeft het bestuur gediscussieerd en een opdrachtformulering opgesteld. Vervolgens is de opdracht in oktober gegund aan een tweetal bureaus. Een N2000-voortoets maakt onderdeel uit van deze opdracht

en heeft niet geleid tot een aparte bureau-studie in 2018.

Voor de begeleiding van het proces rondom de nieuwe faunabeheerplannen heeft Prolander op verzoek van de FBE meer uren beschikbaar gesteld in de maanden november en december.

Naast de bovengenoemde beheerplannen heeft de FBE Drenthe in 2018 gesignaleerd dat de schades veroorzaakt door ganzen blijven toenemen. De praktijk in de Provincie Drenthe is dat er wordt gewerkt met individuele ontheffingen om ganzen-beheer mogelijk te maken. Ondertussen nemen de schades een dergelijke vorm aan dat de FBE zijn opvattingen over de noodzaak voor een beheerplan aan de provincie kenbaar heeft gemaakt. Ook hebben secretariaatsmedewerkers in samenwerking met LTO Noord een drietal ' ganzen'-bijeenkomsten georganiseerd voor agrariërs. Door LTO is op basis van deze bijeenkomsten een notitie geschreven die gedeeld is met de Provincie. De FBE heeft een afschrift van de notitie ontvangen. Met deze acties is de noodzaak om op een andere manier ganzenschades te bestrijden op de agenda gekomen. Dat is in lijn met het doel dat de FBE zich had gesteld. De ambitie van een ganzen-overleg is echter niet gerealiseerd in 2018. De nadruk lag in 2018 voor de FBE op het ophalen van ervaringen uit het veld zodat die, in samenhang met de cijfers, het uitgangspunt vormen van verder overleg.

De Provincies Groningen en Drenthe hebben hun FBE's betrokken bij de problematiek rond de bever die dreigt te ontstaan in het leefgebied aan de noordoostelijke zijde van Drenthe. Niet kan worden uitgesloten dat er in de toekomst beheer van de bever nodig zal zijn waarbij de FBE's een beheerplan moeten opstellen. De FBE heeft een aantal overleggen bijgewoond met onder andere de waterschappen. Ook is er een

presentatie vanuit beide Provincies geweest tijdens een FBE bestuurs-vergadering. De beleidsuitwerking voor het beheer van de bever is nog niet afgerond en neemt nog enige tijd in beslag. De FBE heeft van zijn mogelijkheden om een zienswijze in te dienen op de Provinciale Omgevingsverordening gebruik gemaakt om te komen tot gericht beheer per leefgebied. Hierdoor is het mogelijk geworden om voor eenzelfde diersoort meerdere beheerplannen binnen Drenthe op te stellen. In 2018 was dat nog niet aan de orde maar de vragen met betrekking tot het beheer van de bever maakt voorsorteren nodig.

[Faunaloket Drenthe \(FLD\)](#)

Na de eerdere evaluatie is in 2018 verder gesproken over het Faunaloket nieuwe stijl. Dat proces had een behoorlijk intensief karakter. Naast de partners in het FLD, de Provincie en FBE, nam ook Prolander als secretariaatsuitvoerder deel aan de gesprekken. Op basis van de evaluatie en de gesprekken hebben partijen geconstateerd dat het loket geherstructureerd moest worden naar een eenvoudiger model. Uiteindelijk is ervoor gekozen om de onderlinge relaties rondom het FLD te ontvlechten. Secretariaatsuitvoerder Prolander is per 31 december 2018 gestopt met het werk voor de FBE, de Provincie bemant de frontoffice en de FBE en Provincie zijn beide verantwoordelijk voor hun eigen backoffice achter het FLD. Een tweewekelijks overleg bindt de structuur. In 2019 wordt gestart met deze nieuwe vorm van het Faunaloket en dan moet duidelijk worden of de herstructurering aan de verwachtingen voldoet. Overigens is tijdens de organisatorische verbouwing het FLD opengebleven en heeft het loket vele vragen afgehandeld. Ook heeft het loket de beoordeling van de werkplannen voor het reewild uitgevoerd.

Communicatie en (social) media

De communicatie is in 2018 anders ingericht. Dat had, behalve met het verduidelijken van de verschillende verantwoordelijkheden, ook te maken met de herstructurering van het Faunalolet Drenthe. Er is een keuze gemaakt om meer in te zetten op communicatie in de beheerlijn, dat wil zeggen richting WBE's en beheerders. De communicatie over het beleid en het beheer dat uit die beleidskeuzes voortvloeit wordt overgelaten aan de Provincie. Daarmee probeert de FBE ook haar geringe capaciteit bewust in te zetten.

In 2018 is in lijn met dat voornemen de communicatie richting WBE's genomen. Er is een aantal bijeenkomsten geweest die de FBE heeft georganiseerd voor WBE bestuurders. Een bijeenkomst had het thema FRS, een andere bijeenkomst werd georganiseerd in samenhang met de KNJV en ging over de Wet natuurbescherming.

Ook zijn er communicatieve acties opgepakt met betrekking tot de Afrikaanse Varkenspest en de valwildregeling. Daarnaast zijn er vaste momenten die de FBE benut om de beheerdoelstellingen te communiceren. Een voorbeeld daarvan is de avond waarop de reemerken worden uitgereikt. Ook tijdens het beheerseizoen is meer gecommuniceerd over of het beheer goed wordt uitgevoerd. Hiermee wil de FBE de WBE's en de individueel beheerders actiever bij het beheer en beleid betrekken. Andersom ziet de FBE ook een toenemende professionalisering bij WBE's. De communicatie die vanuit de FBE komt wordt veelal actief doorgezet naar de beheerders in het veld.

Valwildregeling

De aanvraag voor de valwildregeling is begin 2018 bij de Provincie ingediend. Deze regeling is enerzijds gericht op

dierenwelzijn van aangereden hoefdieren en anderzijds gericht op het verkrijgen van gevalideerde data. In de begroting 2018 wordt uitgesproken dat de regeling begin 2018 operationeel moet zijn. Deze regeling bestaat uit een vrijwilligersgroep van ongeveer 50 personen die een provincie-breed netwerk vormt welke inzetbaar is bij aanrijdingen met hoefdieren. Aan de andere zijde zijn een groot aantal samenwerkingspartners gevonden die deelnemen om meldingen door te zetten naar de valwildvrijwilligers. Dit zijn allemaal organisaties die betrokken zijn bij infrastructuur en een hoge aanwezigheid hebben op of langs die werken.

Er kan geconstateerd worden dat de planning niet is gehaald. De regeling is ingediend bij de Provincie, maar goedkeuring laat op zich wachten. Wel zijn er onderdelen in werking getreden van de regeling. Zo is bijvoorbeeld nieuwe data die is aangeleverd door de samenwerkingspartners verwerkt in de werkplannen voor het reewild.

Voor de vrijwilligersgroep is in januari een informatiebijeenkomst georganiseerd. De groep kon echter nog niet tot inzet komen in 2018. De kosten voor de valwildregeling werden in 2018 via een aparte projectbegroting ingediend.

Ontheffing Ree 2017-2019

Het faunabeheerplan Ree is in 2018 uitgevoerd op grond van een ontheffing. Het voorafgaande jaar vond het beheer plaats onder een provinciale aanwijzing. De ontheffing is van toepassing voor de jaren 2018 en 2019. De uitvoering van het beheer is door de wijziging niet wezenlijk veranderd.

De beoordeling van de werkplannen 2019 heeft ook plaatsgevonden onder de ontheffing Ree. Het jaar 2018 is het laatste jaar waarop onder de huidige

onthefing beoordeeld kon worden. Voor de FBE en de Provincie heeft de toetsing plaatsgevonden binnen het Faunaloket Drenthe. Het toetsingstraject had een turbulent karakter. Geconstateerd kan worden dat het proces tussen FBE en Provincie rond de goedkeuring van de werkplannen van de WBE's nog niet de kwaliteit heeft wat de WBE's en beheerders mogen verwachten. Hierdoor werd er vertraging opgelopen in het proces waardoor het beheer niet overal op 2 januari van start kon gaan.

Wat wel tot tevredenheid stemt is het beheer over 2018. Het beheer was in het geitenseizoen beter gerelateerd aan de pieken in de verkeersaanrijdingen. Dat is conform het provinciaal beleid en de wens van de FBE. De FBE heeft daar meerdere malen aandacht voor gevraagd gedurende het seizoen. Het bokken-seizoen gaf een minder goed beeld met een hoge aanrijdingspiek aan het begin van het seizoen en beheer aan het eind van het seizoen. Geconstateerd kan worden dat zeker het beheer in het bokken-seizoen nog de nodige aandacht vraagt.

Werkgroep Reeadvies

Het FBE bestuur krijgt adviezen over het reebeheer van de Werkgroep Reeadvies (WRA). Deze WRA bestaat uit een zestal leden die vanuit hun expertise gevraagd en ongevraagd het FBE bestuur van advies kunnen voorzien. De commissie heeft in 2018 ook een adviserende rol rondom werkplannen Reebeheer gehad. Die inzet heeft een aantal zaken naar voren gebracht waarmee de Provincie in beleidsmatige zin en de FBE als beheerder voordelen kunnen behalen, zowel in preventieve sfeer als in de uitvoering van het beheer. De WRA heeft drie vergadering gehouden gedurende 2018.

Bezwaar- en beroeps-procedures

De FBE verwachtte in 2018 een aantal bezwaar- en beroepsschriften waardoor de FBE mogelijk zwaarder belast zou worden. Dit is niet het geval gebleken. Hierdoor was het niet noodzakelijk om extra deskundigheid in te huren.

Bestuur

Het FBE bestuur heeft de ambitie uitgesproken om zijn positie en die van het secretariaat te verstevigen. Daaruit is een aantal acties voortgekomen waarvan het goed is om enkele daarvan in dit jaarverslag te belichten.

Onder andere de heidagen bleken een succesvol model om het bestuur buiten de reguliere vergaderonderwerpen te laten spreken over bredere onderwerpen. Begin juli werd een dag georganiseerd waarin juridische onderwerpen werden behandeld en daarnaast een veldbezoek werd gebracht aan een aantal preventiesystemen. In december is naast de reguliere vergadering een sessie over soortenbescherming georganiseerd om het bestuur meer inzicht te bieden in de opbouw van het wettelijk kader.

Ook is er een nieuw vergoedingensysteem vastgesteld voor het bestuur. Het systeem sluit aan op de regeling van Provinciale Staten en is bedoeld om meer uniformiteit te krijgen omtrent de FBE bestuurs-vergoeding.

De FBE heeft op bestuurlijk niveau een groot aantal overleggen gevoerd. Een voorbeeld daarvan zijn de bezoeken die aan de Statenfracties van de Drentse politieke partijen zijn gebracht. In het verlengde daarvan heeft de FBE een factsheet gestuurd naar de programma-commissies van de partijen in aanloop naar de Statenverkiezingen 2019.

1.2

Faunabeheerplan Landelijk vrijgestelde soorten

Op basis van de Wet natuurbescherming dient de FBE over de uitvoering van de faunabeheerplannen aan het college van GS verslag uit te brengen. In de Provinciale omgevingsverordening Drenthe worden aanvullende eisen aan de verslaglegging gesteld. In onderstaande paragrafen brengt de FBE Drenthe verslag uit over het faunabeheerplan Landelijk vrijgestelde soorten.

1.2.1

Cijfermatige rapportage

Tabel 1 geeft een cijfermatige rapportage over de uitvoering van het Faunabeheerplan Landelijk vrijgestelde soorten. In het overzicht zijn de wildbeheereenheden (WBE), de diersoorten en de aantallen gedode dieren weergegeven.*

Tabel 1

WBE	Canadese Gans	Houtduif	Kauw	Konijn	Vos	Zwarte kraai
Artemis	40	167	21	19	40	218
Bargerveld	25	182	261	0	59	314
De Dalgronden	57	98	45	5	57	281
De Drie Marken	0	7	0	0	13	44
De Grensstreek	11	55	21	5	34	90
De Lebbestaak	7	47	0	0	24	24
De Wieken	1	29	77	2	14	241
Diana, Drenthe	11	87	151	16	84	338
Diever-Smilde e.o.	0	0	0	0	10	0
Drents Diep en Aa	52	163	12	1	61	196
Dwingelerveld e.o.	45	47	99	0	42	269
Havelte e.o. (DR)	3	57	16	0	42	164
Het Groote Veld	11	134	64	0	35	206
Hondsrugveld	27	130	18	0	71	111
Kerspel Dalen	2	103	77	4	22	87
Koekange-Ruinerwold	9	29	6	0	29	114
Mars- en Westerstroom	2	265	6	1	70	122
Noordenveld	116	360	71	6	103	216
't Scholtensveld	77	58	30	3	36	181
Van Echtsmorgenland e.o.	13	185	28	0	28	378
Vledder en omstreken	0	2	1	0	14	44
Totaal	509	2.205	1.004	62	888	3.638

* De aantallen in verschillende tabellen zijn gebaseerd op trendtellingen en afschot. De cijfers zijn exclusief natuurlijke aanwas.

1.2.2

Cijfermatige rapportage

Tabel 2 bevat de cijfers voor iedere in het faunabeheerplan beschreven diersoort.*

Telgegevens van de vossen (belopen burchten) zijn over 2018 beschikbaar en opgenomen in tabel 3. Deze soort wordt om het jaar geteld, zie telprotocol KNJV (www.jagersvereniging.nl). De soorten houtduif en konijn komen voor in de telgegevens van de wildsoorten. De soort Canadese gans is terug te vinden in de tellingen van de overzomerende ganzen in tabel 7 onder paragraaf 1.4.1.

Tabel 2

WBE	Kauw	Zwarte Kraai	Roek	Belopen burchten vos
De Drie Marken	64	144	47	22
Mars- en Westerstroom	62	80	80	16
Dwingelerveld e.o.	144	193	0	61
Kerspel Dalen	86	216	209	36
Het Groote Veld	162	177	0	21
De Grensstreek	78	164	1.451	72
De Wieken	22	81	0	11
't Scholtensveld	666	933	0	26
Vledder en omstreken	50	66	56	16
Diever-Smilde e.o.	46	144	263	18
De Dalgronden	80	142	309	31
De Lebbestaak	0	0	0	23
Van Echtensmorgenland e.o.	255	245	50	17
Koekange-Ruinerwold	55	32	7	25
Diana, Drenthe	48	314	570	134
Havelte e.o. [DR]	58	79	9	60
Bargerveld	38	321	439	27
Artemis	150	443	250	19
Noordenveld	753	451	755	46
Drents Diep en Aa	173	230	519	21
Hondsrugveld	88	334	97	64
Totaal	3.078	4.789	5.111	766

* De aantallen in verschillende tabellen zijn gebaseerd op trend-tellingen en afschot. De cijfers zijn exclusief natuurlijke aanwas. De roek betrof een provinciaal vrijgestelde soort tot 2017 maar wordt nog wel geteld.

1.2.3

Rapportages toepassing preventieve en alternatieve middelen

Op basis van artikel 3.15 Wet natuurbescherming is het niet verplicht preventieve maatregelen te nemen, voordat uitvoering mag worden gegeven aan de vrijstelling. Uitgevoerde preventieve maatregelen worden daarom niet geregistreerd.

Vanuit de FBE Drenthe zijn grondgebruikers op de Faunaschade PreventieKit (FPK) gewezen. De FPK's geven een overzicht van preventieve maatregelen om (gewas) schade door beschermde inheemse diersoorten te voorkomen en beperken. De FPK's zijn gericht op de agrarische sector en geven een overzicht van de preventieve maatregelen per soortgroep en de daarbij eventueel geldende richtlijnen vanuit BIJ12-Faunafonds (www.bij12.nl/faunafonds).

1.3

Faunabeheerplan Ree

Op basis van de Wet natuurbescherming dient de FBE over de uitvoering van de faunabeheerplannen aan het college van GS verslag uit te brengen. In de Provinciale omgevingsverordening Drenthe worden aanvullende eisen aan de verslaglegging gesteld. In onderstaande paragrafen brengt de FBE Drenthe verslag uit over het faunabeheerplan Ree.

1.3.1

Cijfermatige rapportage

Tabel 4 geeft een cijfermatige rapportage over de uitvoering van het Faunabeheerplan Ree. In het overzicht zijn de wild-beheereenheden (WBE), het geslacht en de aantallen gedode dieren weergegeven.

Tabel 4

WBE	Bok	Geit	Totaal
Artemis	93	85	178
Bargerveld	10	23	33
De Dalgronden	11	34	45
De Drie Marken	18	16	34
De Grensstreek	29	34	63
De Lebbestaok	44	60	104
De Wieken	14	20	34
Diana, Drenthe	170	190	360
Diever-Smilde e.o.	29	25	54
Drents Diep en Aa	96	98	194
Dwingelerveld e.o.	35	29	64
Havelte e.o. (DR)	45	47	92
Het Groote Veld	16	20	36
Hondsrugveld	101	122	223
Kerspel Dalen	25	17	42
Koekange-Ruinerwold	23	50	73
Mars- en Westerstroom	56	60	116
Noordenveld	60	72	132
't Scholtensveld	27	26	53
Van Echtsmorgenland e.o.	45	45	90
Vledder en omstreken	31	32	63
Totaal	978	1.105	2.083

1.3.2

Telcijfers

Tabel 5 bevat de cijfers voor iedere in het faunabeheerplan beschreven diersoort. De aantallen zijn gebaseerd op trendtellingen. Deze tellingen worden uitgevoerd aan de hand van het Drentse telprotocol.

Tabel 5

WBE	Bok	Bokkalf	Geit	Geitkalf	Totaal
De Drie Marken	76	38	101	52	267
Mars- en Westerstroom	171	56	250	94	571
Dwingelerveld e.o.	102	54	157	55	368
Kerspeldalen	52	24	74	30	180
Het Groote Veld	71	40	146	38	295
De Grensstreek	88	18	151	23	280
De Wieken	41	26	84	25	176
't Scholtensveld	63	13	99	25	200
Vledder en omstreken	94	40	144	56	334
Diever-Smilde e.o.	77	40	126	49	292
De Dalgronden	120	45	184	42	391
De Lebbestaak	214	91	341	124	770
Van Echtensmorgenland e.o.	135	61	212	77	485
Koekange-Ruinerwold	68	36	104	49	257
Diana, Drenthe	417	162	702	209	1.490
Havelte e.o. (DR)	148	59	227	60	494
Bargerveld	68	16	106	29	219
Artemis	174	110	272	108	664
Noordenveld	166	58	257	86	567
Drents Diep en Aa	225	73	313	106	717
Hondsrugveld	339	86	450	125	1.000
Totaal	2.909	1.146	4.500	1.462	10.017

1.3.2

Rapportages toepassing preventieve en alternatieve middelen

In 2018 zijn er gesprekken gevoerd met Rijkswaterstaat, Prorail en de provinciale wegbeheerder over preventie en maatregelen om aanrijdingen te voorkomen. Ook heeft het FBE bestuur zich in de provincies Overijssel en Gelderland op locatie laten informeren over de werking en kosten van verschillende preventiesystemen. De gesprekken met Rijkswaterstaat hebben tot nieuwe data geleid die in 2019 wordt ingezet voor beheer. Ook is er een aantal hotspots geïdentificeerd waar mogelijk preventieve maatregelen nodig zijn. De FBE pakt haar adviserende rol, echter budget lijkt het voornaamste obstakel voor wegbeheerders om tot extra preventieve actie over te gaan.

De gesprekken met de provinciale wegbeheerder zijn opgestart in 2018 en continueren in 2019. Ondertussen is wel duidelijk geworden dat het plaatsen van rasters op wegen met veel aansluitingen een grote hoeveelheid 'poorten' oplevert. Deze openingen reduceren de effectieve werking van rasters.

1.4

Faunabeheerplan Wildsoorten

Op basis van de Wet natuurbescherming dient de FBE over de uitvoering van de faunabeheerplannen aan het college van GS verslag uit te brengen. In de Provinciale omgevingsverordening Drenthe worden aanvullende eisen aan de verslaglegging gesteld. In onderstaande paragrafen brengt de FBE Drenthe verslag uit over het faunabeheerplan Wildsoorten.

1.4.1

Cijfermatige rapportage

Tabel 6 geeft een cijfermatige rapportage over de uitvoering van het Faunabeheerplan Wildsoorten. In het overzicht zijn de wildbeheereenheden (WBE), de diersoorten en de aantallen gedode dieren weergegeven.

Tabel 6

WBE	Fazant	Haas	Houtduif	Konijn	Wilde Eend
Artemis	30	60	38	3	113
Bargerveld	48	31	9	0	177
De Dalgronden	149	84	63	8	425
De Drie Marken	6	6	2	0	20
De Grensstreek	72	73	58	17	133
De Lebbestaak	0	9	1	0	66
De Wieken	27	29	20	5	141
Diana, Drenthe	12	28	36	0	72
Diever-Smilde e.o.	0	2	5	0	4
Drents Diep en Aa	87	40	35	1	139
Dwingelerveld e.o.	0	21	12	0	68
Havelte e.o. (DR)	0	22	31	3	84
Het Groote Veld	2	28	8	0	190
Hondsrugveld	90	83	41	12	173
Kerspel Dalen	19	79	8	1	179
Koekange-Ruinerwold	4	70	36	0	172
Mars- en Westerstroom	14	43	5	1	116
Noordenveld	7	72	27	8	176
't Scholtensveld	66	37	22	1	167
Van Echtsmorgenland e.o.	1	112	51	2	130
Vledder en omstreken	0	17	20	0	48
Totaal	634	946	528	62	2.793

1.4.2

Telcijfers

Onderstaande tabel bevat de cijfers voor iedere in het faunabeheerplan beschreven diersoort. Onderstaand overzicht bevat ook gegevens van de soorten houtduif en konijn. Deze soorten vallen eveneens onder de vrijgestelde soorten, maar zijn in de teloverzichten onder die paragraaf niet meegenomen.

Tabel 7

WBE	Fazant	Haas	Houtduif	Konijn	Wilde Eend
De Drie Marken	10	64	78	7	267
Mars- en Westerstroom	15	60	104	7	571
Dwingelerveld e.o.	13	89	346	19	368
Kerspel Dalen	16	158	177	2	180
Het Groote Veld	5	30	41	2	295
De Grensstreek	54	107	398	36	280
De Wieken	7	32	107	3	176
't Scholtensveld	191	150	377	35	200
Vledder en omstreken	12	40	83	4	334
Diever-Smilde e.o.	8	35	86	13	292
De Dalgronden	54	40	112	0	391
De Lebbestaak	3	18	55	3	770
Van Echtensmorgenland e.o.	21	152	481	25	485
Koekange-Ruinerwold	1	135	199	1	257
Diana, Drenthe	11	93	262	2	1.490
Havelte e.o. (DR)	0	138	133	17	494
Bargerveld	65	73	158	3	219
Artemis	15	87	152	41	664
Noordenveld	57	266	589	36	567
Drents Diep en Aa	48	83	314	22	717
Hondsrugveld	74	223	692	9	1.000
Totaal	680	2.073	4.944	287	10.017

1.4.3

Rapportages toepassing preventieve en alternatieve middelen

Uitgevoerde preventieve maatregelen worden niet geregistreerd. De maatregelen die een jachthouder kan nemen om een redelijke wildstand te realiseren hangen af van de omstandigheden in zijn jachtveld. Het is aan de jachthouder om te bepalen op welke wijze hij middels maatregelen invulling geeft aan het bereiken van een redelijke wildstand en daarin een goede afweging te maken tussen benutten, schadepreventie en andere maatschappelijke belangen. In het faunabeheerplan Wildsoorten worden geen aanvullende eisen gesteld aan de jachthouder om een redelijke wildstand te behouden of te bereiken omdat de wet de jachthouder exclusief deze bevoegdheid geeft en de Provincie hierin geen bevoegd gezag is.

1.5

Overige faunacijfers ex art. 3.13 lid 1

De Wet natuurbescherming vraagt de FBE om naast een jaarlijks verslag over de uitvoering van het faunabeheerplannen ook de gegevens zoals verstrekt door jachtaktehouders over de aantallen dieren, onderscheiden naar soort, die zijn gedood te publiceren. In de onderstaande paragraaf treft u dit overzicht aan.

1.5.1

Cijfermatige rapportage

Tabellen 8 en 9 geven een overzicht van de aantallen en soorten dieren die op basis van een provinciale ontheffing of opdracht zijn gedood. De soort vos is eveneens opgenomen in de paragraaf landelijk vrijgestelde soorten. Die gegevens bevatten de zogenaamde 'dagbejaging'. Onderstaande gegevens voor de soort vos zien op de 'vos lichtbak ontheffing' voor bejaging bij nacht.

Daarnaast publiceert de FBE Drenthe in deze paragraaf de trendtelgegevens voor de overzomerende ganzen. Deze cijfers zijn opgenomen in tabel 10.

Tabel 8

Aantallen gedode dieren
o.g.v. ontheffing

WBE	Grauwe Gans	Kolgans	Roek	Spreeuw	Vos
Artemis	0	0	0	0	14
Bargerveld	0	0	0	0	3
De Dalgronden	0	0	5	19	0
De Drie Marken	0	0	0	0	24
De Grensstreek	0	0	1	0	0
De Wieken	0	0	0	25	10
Diana, Drenthe	54	5	0	0	48
Drents Diep en Aa	2	0	13	0	53
Dwingelerveld e.o.	0	0	0	16	0
Havelte e.o. (DR)	0	0	0	0	14
Het Groote Veld	0	0	0	1	0
Hondsrugveld	0	0	0	0	54
Kerspel Dalen	0	0	0	0	25
Koekange-Ruinerwold	56	11	0	0	36
Mars- en Westerstroom	0	1	0	0	25
Noordenveld	3	1	0	0	4
Van Echtsmorgenland e.o.	0	0	0	0	28
Totaal	115	18	19	61	338

Tabel 9

Aantallen gedode dieren
o.g.v. opdracht

WBE	Nijlgans
Artemis	39
Bargerveld	64
De Dalgronden	119
De Drie Marken	4
De Grensstreek	34
De Lebbestaak	31
De Wieken	30
Diana, Drenthe	46
Diever-Smilde e.o.	19
Drents Diep en Aa	203
Dwingelerveld e.o.	77
Havelte e.o. (DR)	56
Het Groote Veld	36
Hondsrugveld	95
Kerspel Dalen	58
Koekange-Ruinerwold	114
Mars- en Westerstroom	68
Noordenveld	178
't Scholtensveld	30
Van Echtsmorgenland e.o.	50
Vledder en omstreken	7
Totaal	1.358

Tabel 10

Trendtelcijfers
overzomerende ganzen

WBE	Boerengans	Brandgans	Canadese Gans	Grauwe Gans	Kolgans	Nijlgans	Totaal
De Drie Marken	4	0	12	215	0	86	317
Mars- en Westerstroom	15	0	51	379	0	264	709
Dwingelerveld e.o.	0	0	53	668	0	45	766
Kerspel Dalen	0	0	0	203	0	131	334
Het Groote Veld	0	0	2	46	0	6	54
De Grensstreek	46	9	95	1.651	32	129	1.962
De Wieken	2	0	0	67	0	16	85
't Scholtensveld	0	11	146	243	0	97	497
Vledder en omstreken	0	0	0	0	0	0	0
Diever-Smilde e.o.	0	0	0	0	0	0	0
De Dalgronden	16	0	21	280	0	178	495
De Lebbestaak	3	28	16	100	0	141	288
Van Echtsmorgenland e.o.	6	0	39	184	0	186	417
Koekange-Ruinerwold	35	0	21	857	0	110	1.023
Diana, Drenthe	8	14	41	1.354	0	252	1.669
Havelte e.o. (DR)	18	0	32	243	0	76	369
Bargerveld	55	2	164	414	0	276	911
Artemis	25	0	76	375	0	185	661
Noordenveld	235	711	291	2.530	28	409	4.208
Drents Diep en Aa	28	7	224	842	0	152	1.253
Hondsrugveld	14	9	67	784	0	917	1.791
Totaal	510	791	1.351	11.435	60	3.656	17.809

Toekomst

De FBE biedt in het jaarverslag ook een korte doorkijk naar de toekomst en welke zaken uit 2018 door zullen lopen in 2019. Daarnaast worden ook nieuwe plannen kort omschreven.

2.1

Activiteiten

De FBE Drenthe is voornemens in 2019 aan een groot aantal activiteiten uitvoering te geven.

De goedkeuring van valwildregeling zal plaatsvinden en daarom zal wederom een bijeenkomst worden georganiseerd voor de vrijwilligers welke betrokken zijn bij de regeling. Na de start van de valwildregeling wil de FBE leren van de uitvoering. Daarom is de wens om in 2019 een aantal bijeenkomsten te organiseren met de betrokkenen om ervaringen op te halen.

In 2019 worden twee faunabeheerplannen afgerond en dienen er nieuwe ontheffingen aangevraagd te worden. Een vooruitblik op het nieuwe beheerplan Ree laat een ambitieus plan zien. De uitvoering van het plan zal de betrokkenheid en de ruimte om invulling te geven aan de verantwoordelijkheid van de WBE's vergroten.

Het beoordelings- en goedkeuringsproces van de FBE en provincie van de werkplannen Reebeheer vergt een nieuwe insteek. Het is het doel van de FBE om aan de hand van het beheerplan te komen tot een efficiënt proces.

Mogelijk nieuwe beheerplannen rond bever en ganzen zijn begroot voor het jaar 2019. De realisatie van een en ander is deels afhankelijk van externe factoren.

De financiering zoals die voorheen via het opdrachterspoor liep zal voor de begroting 2019 wijzigen in de subsidiespoor. Dat houdt in dat het secretariaat en het bestuur anders moeten gaan

sturen. De begroting en de realisatie van de doelen worden zichtbaarder. De nieuwe organisatie met een zelfstandig secretariaat past goed in dat model. Het maakt wel dat de FBE alert dient te zijn op budgetten.

Tot slot wil de FBE ook in 2019 een gedegen rol spelen tussen beheer en beleid. De informatie die vanuit het beheer weer input kan vormen in de beleidsontwikkeling van externe partijen wil het bestuur duidelijker gaan delen met haar partners. De samenwerking tussen Provincie en FBE in het nieuwe Faunaloket biedt een prima platform om dat te bereiken.

3.1

Bestuur

Bestuursleden

Het FBE Drenthe bestuur bestaat uit zes leden en een onafhankelijk voorzitter.

Voorzitter

- Dhr. P. van Dijk

Penningmeester

- Dhr. A. Kerssies
(op voordracht NM/Drents Landschap)

Bestuursleden

- Dhr. C.M.B. Wichers
(op voordracht WBE's, NOJG en KNJV)
- Dhr. G. van den Berg
(op voordracht Natuur- en Milieufederatie Drenthe)
- Mevr. J.P.M. van Wijk
(op voordracht Staatsbosbeheer)
- Dhr. J.H. Bloemerts
(op voordracht LTO Noord)
- Dhr. J. Ubels (op voordracht Vereniging Drentse Boermarken)

In de eerste helft van 2018 heeft de heer Rossingh zijn bestuurslidmaatschap namens Drents Particulier Grondbezit neergelegd en is de heer Ubels op deze zetel benoemd op voordracht van de Vereniging Drentse Boermarken.

Vergaderingen

In 2018 heeft het bestuur tienmaal een officiële bestuursvergadering gehouden. Ook is er begin juli een heidag georganiseerd voor het bestuur en adviseurs. In september heeft er een ingelaste vergadering plaatsgevonden ten behoeve van de uitgangspunten van de nieuwe faunabeheerplannen. Daarnaast worden de landelijke voorzitters- en secretarissen-overleggen bijgewoond. In totaal ging het hier om een vijftal bijeenkomsten. Ook heeft de Reeadviescommissie een tweetal overleggen ter ondersteuning van de besluitvorming binnen het FBE bestuur gehouden.

3.2

Werknemers

Het secretariaat van de FBE Drenthe was in 2018 voor het laatste jaar ondergebracht bij Prolander. In 2018 werkten er een viertal medewerkers voor het secretariaat. Zij waren respectievelijk actief als ambtelijk secretaris (500 uur), adjunct-secretaris (500 uur), secretaresse (125 uur) en een ondersteuner voor de begeleiding van de nieuwe faunabeheerplannen (100 uur).

3.3

Gegevens

RSIN

816797134

Rechtsvorm

Stichting

Statutaire naam

Stichting Faunabeheer Eenheid Drenthe

Statutaire zetel

Assen

Postadres

Zuideinde 91

7941 GE Meppel

Telefoonnummer

0592-365 500

Internetadres

drenthe.faunabeheereenheid.com

Eerste inschrijving handelsregister

28-08-2003

Datum akte van oprichting

06-08-2003

Datum akte laatste statutenwijziging

08-03-2017

Activiteiten SBI-code

91042 / Natuurbehoud

Functioneren als door gedeputeerde staten van de provincie Drenthe erkende faunabeheereenheid in de zin van de wet, door uitvoering te geven aan het faunabeleid van de provincie.

4.1

Samenstellings-
verklaring

H.P. Hendriks
Hendriks Accountancy
Schuitendiep 47
9711 RB Groningen
050-3604294

Opdracht

Ingevolge uw opdracht hebben wij de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2018 van Stichting Faunabeheereenheid Drenthe samengesteld op basis van de door u verstrekte gegevens en inlichtingen.

De verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van die gegevens en de hierop gebaseerde jaarrekening berust bij u. Het is onze verantwoordelijkheid een samenstellingsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze werkzaamheden bestonden, overeenkomstig algemene aanvaarde richtlijnen met betrekking tot samenstellingsopdrachten, in hoofdzaak uit het verzamelen, verwerken, rubriceren en samenvatten van financiële gegevens. De aard en omvang van deze werkzaamheden brengen met zich mee dat zij niet kunnen resulteren in die zekerheid omtrent de getrouwheid van de jaarrekening die aan accountantsverklaring of beoordelingsverklaring kan worden ontleend.

Overige opmerkingen

Het resultaat over het jaar 2018 laat een positief resultaat zien van € 5.952. Deze winst hebben wij toegevoegd aan de algemene reserve.

4.2

Balans

Per 31 december 2018
(na verwerking resultaat)

Activa

In euro's

	31-12-2018	31-12-2017
Viottende activa		
Liquide middelen	24.135	17.664
	24.135	17.664

Passiva

In euro's

	31-12-2018	31-12-2017
Eigen vermogen		
Algemene reserve	22.816	16.864
Kortlopende schulden		
Overige schulden en overlopende passiva	1.319	800
	24.135	17.664

4.3

Winst- en verliesrekening

Winst- en verliesrekening

In euro's

	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Baten	93.021	90.000	89.298
Kosten			
Bestuurskosten	22.937	20.200	19.570
Financiële administratie	1.163	3.500	22.745
Communicatie	1.329	3.000	301
Faunaregistratiesysteem	23.341	27.500	25.496
Faunabeheerplan	20.274	14.500	4.550
Overige algemene kosten	18.025	21.300	0
Som der bedrijfslasten	87.069	90.000	72.662
Resultaat	5.952	0	16.636

4.4

Toelichting jaarrekening

Grondslagen voor de waardering
van activa en passiva en
resultaatbepalingsgrondslagen

Algemeen

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de onderneming.

Balans

Vorderingen

Gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Netto omzet

Onder netto omzet wordt verstaan de opbrengst uit verkoop en levering van goederen en diensten onder aftrek van kortingen en bonussen en van de omzet geheven belastingen.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Voor vóór balansdatum ontstane verliezen en risico's worden voorzieningen getroffen.

4.5

Toelichting op de balans

Toelichting op de balans

In euro's

	31-12-2018	31-12-2017
Vlottende activa		
Liquide middelen		
• Rabobank rekening courant	7.310	17.664
• Rabobank spaarrekening	16.825	0
	24.135	17.664
Eigen vermogen		
Algemene reserve		
• Stand per 1 januari	16.864	228
• Bij: Resultaat	5.952	16.636
Stand per 31 december	22.816	16.864
Kortlopende schulden		
Overige schulden en overlopende passiva		
• Accountantskosten	913	800
• Bankkosten	56	0
• Overleg en advisering	350	0
	1.319	800

4.6

Toelichting op de winst- en verliesrekening

Toelichting op de winst- en verliesrekening

In euro's

	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Baten			
• Bijdrage provincie	90.000	90.000	89.298
• Inkomsten reeënloodjes	3.021	0	0
	93.021	90.000	89.298
Bestuurskosten			
• Bestuur FBE	19.336	16.500	15.557
• Vertegenwoordigingskosten	17	1.500	0
• Overige bestuurskosten	2.890	1.595	3.408
• Telefoonkosten	89	0	0
• Verzekeringen	605	605	605
	22.937	20.200	19.570
Financiële administratie			
• Overige werkzaamheden [FBE secretaris]	0	0	21.687
• Rente- en bankkosten	154	250	181
• Penningmeesterkosten	0	2.000	0
• Accountantskosten	1.009	1.250	877
	1.163	3.500	22.745
Communicatie			
• Website actualiseren	65	1.250	0
• Onderhoud website	261	250	301
• Zaalhuur voorlichting	1.003	1.500	0
	1.329	3.000	301
Faunaregistratiesysteem			
• Licentiekosten FRS	23.341	25.000	25.496
• Aanpassingen en verbeteringen	0	2.500	0
	23.341	27.500	25.496
Faunabeheerplan			
• Faunabeheerplan	20.274	14.500	4.550
	20.274	14.500	4.550
Overige algemene kosten			
• Overleg en advisering	7.826	5.500	0
• Raadplegen en begeleiden	6.637	5.800	0
• Onvoorziene uitgaven	3.562	10.000	0
	18.025	21.300	0

4.7

Duiding jaarrekening door penning- meester

- Aan de faunabeheerplannen is meer geld uitgegeven.
- De bestuurskosten lieten in 2018 een toename zien.
- Het Faunaregistratiesysteem is goedkoper uitgevallen.
- Over 2018 is € 5.952,- als positief resultaat geboekt. Dat bedrag wordt aan de algemene reserve toegevoegd en kan in 2019 bijvoorbeeld gebruikt worden om financiële risico's rond de nieuwe faunabeheerplannen af te dekken.

[Faunabeheerenheid
Drenthe](https://drenthe.faunabeheereenheid.com)

drenthe.faunabeheereenheid.com